

نامه به سردبیر

دانشگاه نسل سوم ضرورتی انکار ناپذیر برای آموزش سلامت

محمد حکاک^۱، سید علی حزن^۲، ندا شاه سیاه^{۳*}

Modern universities experienced three different periods. The emphasis of First Generation University was on educational activities, and the second generation universities on research activities. The third generation universities are generally focuses on entrepreneurship and solving social problems with a scientific and systematic approach in interactions with their surrounding area. In all scientific groups, entrepreneurship training should develop in line with the structure of disciplines and scientific groups considered. For appearance of third-generation

training for students, faculty, administrators and staff should be at the center of an important strategic shifts. Entrepreneurship training and entrepreneurial skills development for teachers and human resource development staffs should be a priority task. Increasing and accelerating technological change has led to changes in all aspects of life. Persistent organizations will be able to choose the appropriate structure changes.

Keywords: University, the third generation, health education

^۱ - استادیار گروه مدیریت، دانشگاه لرستان، ایران

^۲ - دانشجوی دکترای مدیریت رفتار سازمانی، دانشکده اقتصاد، دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

^۳ - دانشجوی دکترای مدیریت رفتار سازمانی، دانشکده اقتصاد، دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران

* (نویسنده مسئول): تلفن: ۰۹۳۶۹۱۳۷۷۲۹، پست الکترونیکی nedashahsiyah@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۱/۰۸

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۹/۰۹

سیر تکاملی دانشگاه‌ها را به لحاظ ساختاری و عملیاتی میتوان در سه شکل مهم مشاهده نمود. شکل اول نسل اول (آموزش محور)، در اواخر قرن نوزدهم، نسل دوم (پژوهش محور) در ابتدای قرن بیستم شکل گرفت که تولید علم و پژوهش در آن پررنگ بود و نسل سوم در نیمه دوم قرن بعد از جنگ جهانی روی داد که پیشرو، نوآور، فناور و کارآفرین نامیده می‌شدند. این سیر تغییرات استفاده از قابلیت‌های جدید در دنیای امروز ضروری و حیاتی است و باعث ارتقا کاری در رسالت دانشگاه‌ها می‌شود (۱). اگرچه تعاریف متفاوتی از دانشگاه کارآفرین شده است اما با تعمق در آنها مفاهیم یکسانی از آنها قابل استخراج است. دانشگاه کارآفرین را دارای خصوصیتی چون انعطاف پذیری در پاسخگویی به نیازهای اجتماعی و اقتصادی و راهبرد توجه و تمرکز بر فرصت‌های محیطی دانست که افراد را برای جستجوی این فرصت‌ها آماده می‌کند. در بیانی دیگر کارآفرینی دانشگاهی به معنی ایجاد محیطی برای کاربرد دانش و تحریک رفتار کارآفرینانه در میان تمام اعضای و ساختارهای مجموعه علمی و دانشگاهی است (۲). منظور از دانشگاه کارآفرین دانشگاهی است که دانش و نگرش‌ها و مهارت‌ها و توانمندی افراد را در ابعاد اقتصادی و سیاسی و اجتماعی و فرهنگی ارتقا دهد تا در تعامل با محیط از امکانات و فرصت‌های موجود و محلی نهایت استفاده را ببرد. در واقع فارغ‌التحصیلان این دانشگاه‌ها جوایز کار نیستند بلکه به جای چشم به مساعدت دولت و سایر نهادهای کارآفرین، خود خالق فرصت‌های شغلی و ارزش‌آفرینی برای جامعه خود هستند. البته این بدان معنا نیست که دولت و نقش پراهمیت آن نادیده انگاشته شود، چون نقش حمایتی و سرمایه‌گذاری و نظارتی دولت بر این گونه دانشگاه‌ها کتمان‌ناپذیر است. در واقع دولت در اینجا هزینه صرف نمی‌پردازد بلکه نوعی سرمایه‌گذاری در دانشگاه‌ها انجام می‌دهد که عایداتش در آینده چندین برابر به جامعه برمی‌گردد (۳). یکی از بسته‌های طرح تحول سلامت ایجاد دانشگاه‌های نسل سوم است. دانشگاه‌های علوم پزشکی در صورتی که درهای خود را به روی صنعت باز نکنند دچار رکورد شده و به

عقب باز می‌گردند. دانشگاه نسل سوم در کنار آموزش و پژوهش با صنعت ارتباط برقرار می‌کنند و به آن متصل می‌شوند تا بتوانند کارهای جدید را دنبال کنند. فارغ‌التحصیلان این نوع دانشگاه‌ها افراد کارآفرینی هستند که در پی شکار فرصت‌ها و ایجاد کارند. اگرچه ارتباط صنعت و دانشگاه در حیطه‌های بالینی و درمانی به دلیل اهمیت موضوع و مزایای مالی چشم‌گیر در وضعیت نسبی قابل قبول قرار دارد ولی جهت‌دهی به علوم پایه پزشکی برای گره خوردن و تجاری‌سازی نیاز توجه جدی است (۴). در واقع دانشگاه در سیاست‌های کلان وزارت بهداشت باید بتواند مشکلات کشور را حل کند بیشتر دانشگاه‌های ما آموزش محور بوده‌اند و برخی نیز پژوهش محوری را سرلوحه کار خود قرار داده‌اند ولی امروزه رفع نیازهای کشور و مساله محوری مهمترین دغدغه دانشگاه‌ها باید باشد که این همان مفهوم دانشگاه نسل سوم است. برای گام نهادن در مسیر تغییر دانشگاه‌های علوم پزشکی درس دو واحدی کارآفرینی برای همه رشته‌های وزارت بهداشت پیش‌بینی شده است (۵). اگرچه هنوز در کشور ما ورود یک استاد کارآفرین به دانشگاه‌ها به عنوان یک چالش جدی است و مدل‌های ذهنی تضاد بین علم و ثروت را تجویز میکنند و علم‌اندوزی نقطه مقابل تولید ثروت معرفی شده است که به عنوان یک آسیب‌شناسی در عصر شرکت‌های دانش‌بنیان باید این حصار شکسته شود. دانشگاه‌های کارآفرین باید محیط خود را شناسایی کرده و به فراخور مزیت رقابتی منطقه جغرافیایی خود توسعه یابند (۶). با توجه به اینکه روند کارآفرینی در کشورهای توسعه‌یافته در مفهوم دانشگاه‌ها به سرعت تبلور و گسترش یافته است در دانشگاه‌های ایران هنوز به جایگاه واقعی آن نرسیده‌ایم. وجود حدود چهار و نیم میلیون دانشجوی جوان بودن کشور، موقعیت استراتژیکی کشور، وجود قابلیت‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی و معضل بیکاری در کشور ایجاب می‌کند نظام آموزش عالی دست کم در حوزه مسولیت خود از توسعه کارآفرینی پشتیبانی کند. در ایران به دلیل عدم ارتباط صنعت و دانشگاه که هدف اصلی دانشگاه‌های نسل سوم است شاهد بیکاری

به عنوان نیروی محرکه در اقتصاد دانشی و عامل تولید ثروت ملی و توسعه فناوری و صنعتی به شمار می روند. از آنجا که دانشگاه های کشور از لحاظ کارآفرینی در جایگاه خوبی قرار ندارند و عدم تناسب رشته ها با نیازهای کاری در کشور وجود دارد باید نسبت به این امر همت گماشت و ضمن تحول در نگاه سیاست گذاری کلان در بحث جزیی با گنجاندن واحدهای کارآفرینی و فعال کردن دفاتر ارتباط صنعت و دانشگاه باعث تحول و جهش در کشور باشیم. اگرچه در این میان در وزارت بهداشت نیز جرقه هایی نظیر کارگاهها و استار آپ های کارآفرینی در حیطه سلامت رخ می دهد ولی عزمی جدی برای تحول به سوی دانشگاه نسل سوم نیاز است.

با توجه به اینکه اکثر دانشگاه های کشور در نسل اول و دوم هستند به نظر می رسد عدم پیشرفت آنها به نسل سوم باعث انباشت پژوهش های دانشگاهی در کتابخانه ها و هدر رفت سرمایه های مادی و معنوی و عدم رشد اقتصادی خواهد شد. توجه به تحقیقات بیشتر و تهیه مدل عملیاتی و اجرایی برای پیشرفت کشور با توجه به برنامه های توسعه کشور و مزیت های نسبی منطقه ای و محلی توصیه می شود.

گسترده در کشور هستیم به طوری که در سال ۱۳۹۶ در حدود دو میلیون نفر بیکار دانشگاهی در کشور وجود داشته است (۷). با مطرح شدن دانشگاه های نسل سوم با مشخصه غالب کارآفرینی به نظر میرسد دو چالش عمده در این مبحث به چشم می خورد. اول آنکه تعریف جامع و دقیقی از دانشگاه کارآفرین و ابعاد آن وجود ندارد و همچنین مدل اجرایی که الگوی فرآیندی را ارائه دهد نیز موجود نیست. لذا جا برای تحقیقات بیشتر و عمیق با توجه به پتانسیل های بومی مورد نیاز است در عرصه سلامت کشور اگرچه در سال ۱۳۸۴ وزارت بهداشت در راستای گسترش کارآفرینی در دانشگاههای علوم پزشکی کشور طرح کاراد را ارائه کرد که در اجرا موفق نبود چرا که شناسایی کامل عوامل و حمایت همه جانبه از طرح های کارآفرینی اهمیت دارد و با بخشنامه ها نمی توان تبدیل به کارآفرین شد (۸). بدین ترتیب می توان نتیجه گرفت که شاید در اندیشه جامعه ما هنوز رسالت و مأموریت دانشگاه ها فقط انتقال دانش است. هرچند آموزش و کیفیت آموزش از عناصر مهم بدنه نظام آموزش عالی است در عصر جدید دانشگاه محل تربیت افراد خلاق و نوآور و کارآفرینانی است که مولد اصلی سرمایه گذاری و توسعه یک جامعه به شمار می روند. کارآفرینان

References:

1. Habibi m, siahmansouri y. *Third generation universities through the development of academic centers*. Transplanting Science journal. 2012; 3(1):43-49.
2. Ketikidis PH., Ververidis Y, Kefalas P. *An Entrepreneurial Model for Internationalization of Higher Education: The Case of City College, an International Faculty of the University of Sheffield*. Social Science Education journal. 2012; 1-14.
3. Dabic, M. –Loureiro, M., Daim, T. *Unraveling the attitudes on entrepreneurial universities: The case of Croatian and Spanish universities*. Technology in Society. 2015; 42():167-178.
4. ghafrani p. available : <http://tnews.ir/news/456248052491.html>
5. Mahdi R. *Skill training Position in the third Generation universities*. Quarterly Journal of Skill Training. 2016; 4(14): 103-117
6. Ebrahimpour Ss, Ghobadi S, Khazayee K. *University of the third generation, a step toward entrepreneurship*. Proceedings of the National Conference on entrepreneurship and business management knowledge. Mazandaran University. 2012

7. Safdri R, Masuri N, Bahadini K, Khorasani Zadeh M. *Study of Teleotolaryngology in ENT Diseases*. payavard journal EBSCO Information Services. 2012; 6(3): 77-85
8. Moghadsi J, Kaikavosi Arani M, Kaikavosi Arani L. *Factors influencing entrepreneurship in higher education in medical universities of Iran*. Journal of Healthcare Management. 2016; 6(4): 49-59